

Olivar Rasmussen av Saltangará:

- Motorarnir farast um teir ikki koma á savn

- Tilsaman havi eg eini 30 gamlar báta- og skipsmotorar liggjandi. Tveir teir elstu eru 100 ára gamlir, sigur Olivar Rasmussen av Saltangará. Eg haldi tað er sera óheppið, at teir skulu farast, av tí at teir ikki fáa nakað savn at standa í

Orð: Frants Jensen
Myndir: Jonhard Hammer

- Teir flestu av motorunum, eg havi liggjandi, kenna fólk als ikki í dag. Nóg illa teir, sum arbeiða í smiðju, kenna hesar motorarnar, sigur Olivar.

- Tað er meir fyrri at visa teimum ungu, hvussu motorarnir vóru fyrr, at eg eri farin undir at savna uppá gamlar motorar.

- Eg havi ætlað at teir kundu komið á eitt savn, so áhugað kundu komið inn og sæð teir. Eg havið verið á onkrum tilikum savni í Danmark, og har hava teir staðið á standarum, meðan teir hava gingið.

- Eg havi hugsað nakað tað sama her í Føroyum. Motorarnir verða reinsaðir og máláðir í ymsum litum. Síðan verða teir vistir fram, meðan teir eru í gongd.

Søgulig virði farast

- Eg havi spurt meg fyrri bæði her hjá kommununi og hjá onkrum søvnum um at fáa teir á eitt savn, men áhugin tykist ikki at vera fyrri tí. Eg havi eisini ætlað sjálvur at byggja eitt savn at hava motorarnar standandi í, men tað havi eg ikki fingið loyvi til.

- Tískil standa motorarnir og farast. Sjálvur eri eg gamal og sjúkur nú og klári ikki at gera nóg meir við tað. Eg haldi tað er spell, at hesi søguligu virðini skulu fara burtur í einki.

Motorarnir, sum Olivar hevur savnað saman, standa ymsastaðni í Runavík. Onkur stendur í onkrari byggingu, og onkur stendur inni.

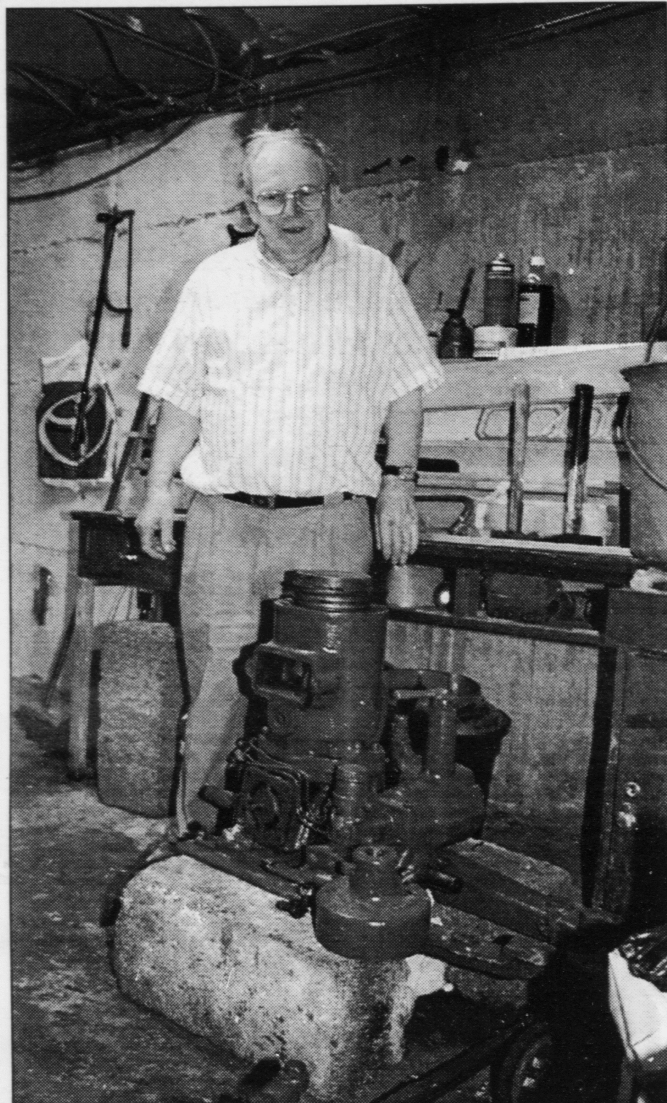
Keypt motorar í Danmark

Áhugan fyrri motorum hevur Olivar havt mest sum alt sitt liv. Longu sum 12 ára gam-

al byrjaði hann at arbeiða í smiðju. Fyrstu árin arbeiðdi hann á Skála, og í eini 12 ár sigldi hann sum motorpassari. Seinni flutti hann til Runavíkar. Í 1965 byrjaði hann fyrri seg sjálvur við maskinverkstaðnum, P/ f Olivar Rasmussen ella Mekanik, sum tað verður nevndur í dagligari talu.

- Nakrar av motorunum havi eg fingið hendur á, tá ið vit hava gjørt umvælingar á Mekanik. Tað er tá ið motorar skuldu skiftast út.

- Teir flestu motorarnar havi eg hinvegin fingið fatur á í Danmark. Eg havi verið fleiri biltúrur í Danmark og koyrt runt frá staði til stað fyrri at keypa motorar. Tey fyrstu árin gekk hampuligt at fáa hendur á motorum. Men tey seinnu árin hevur ikki verið lætt. Søvni í Danmark eru farin avstað við teimum flestu motorunum.

Áhugan fyrri motorum hevur Olivar havt mest sum alt sitt liv. Longu sum 12 ára gamal byrjaði hann at arbeiða í smiðju. Fyrstu árin arbeiðdi hann á Skála, og í eini 12 ár sigldi hann sum motorpassari. Seinni flutti hann til Runavíkar. Í 1965 byrjaði hann fyrri seg sjálvur við maskinverkstaðnum

- Tað er eitt sindur ójavn hvat eg havi goldið fyrri motorarnar, frá næstan einki til eini 11.000 krónur. Harafturat havi eg verið noyddur at gjalda toll fyrri at flyta teir inn til Føroya. Virðið á teimum motorunum, eg havi liggjandi, er um 60.000 - 70.000 krónur.

100 ára gamlir motorar

- Onkur av motorunum eru sera sjálvsamir, og teir finn-

ast ikki aðrastaðni í dag. Til dømis havi eg tveir 100 ára gamlar motorar. Sjálvur ikki søvni í Danmark hava so gamlar motorar, trúgvi eg. Tað eru bara nakrir einstakir, um teir eru til.

Báta- og skipsmotorarnir eru nógva ymsastaðni frá. Fleiri eru gjördir í Danmark, men har eru eisini enskir, týskir, norskir og ein úr New Zelandi.

Stórir munur á motorunum

Tað er ikki við so góðum tannabiti, at Olivar leggur ætlanirnar um eitt motorsavn frá sær. Sonurin og abbasonurin reka nú Mekanik, men teir hava ikki so nógva tíð at gera nakað við teir gomlu motorarnar. Tað kann tó vera at onkur annar í familíuni fer at gera nakað við motorarnar.

- Trupulleikin er eisini tann, at tað eru bara teir eldru menninir, sum vita nøvnini á motorunum. Á fleiri av motorunum eru nøvnini nevnlaga tikin av.

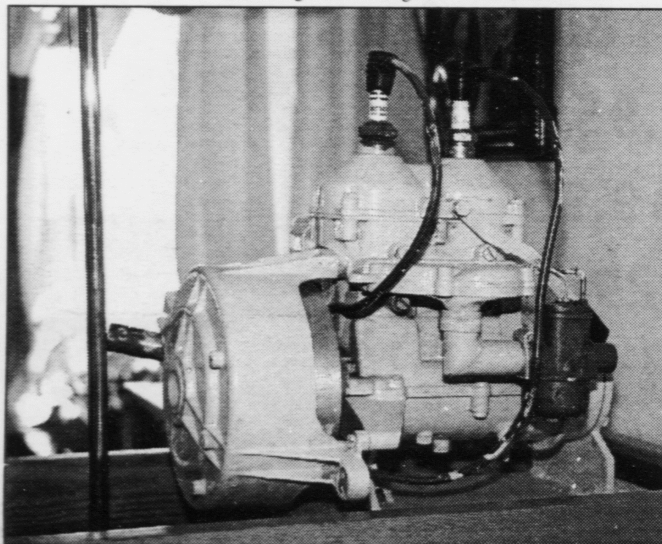
Sjálvur havi eg spurt meg fyrri hjá øðrum eldri monnum um ymsar motorar fyrri at finna útav nøvnunum.

- Eg haldi, at tað bara eru teir yvir 80 ár, ið vita nøvnini á motorunum. Og tað fækkast eisini av teimum.

- Tað er eisini eitt kynstur at nýta hesar motorarnar. Teir virka nevnlaga ikki á sama hátt, sum teir nýggju. Í grundini er stórur munur á. Til dømis var ein motorur sum teir í smiðjuni høvdu reint at fáa í gongd. Men teir høvdu ikki hitað hann nóg nóg, og tí gekk tað ikki.

- Teir gomlu motorarnir ganga undir nógva hægri trykki. Teir nýta petroleum og eru bæði størri og tyngri í mun til motorarnar sum verða gjördir í dag. Teir gomlu gingu við eini 300 umdragingum, meðan teir nýggju ganga við eini 3000.

- Eg veit ikki hvat hendir við hesum motorunum, men sjálvur klári og orki eg ikki at gera nóg meir við teir, sigur 85 ára gamli Olivar.

- Eg haldi, at tað bara eru teir yvir 80 ár, ið vita nøvnini á motorunum. Og tað fækkast eisini av teimum, sigur Olivar Rasmussen